

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΒ' ΚΥΚΛΟΣ

ΣΕΙΡΑ Α'

ΕΚΔΗΛΩΣΗ 8^η

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ – ΠΕΡΙΛΗΨΗ – ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

A

Η Ελλάδα είναι μια αποτυχημένη χώρα. Το Σύστημα την οδήγησε στην καθολική χρεωκοπία. Η Κουλτούρα της Πονηρίας βρίσκει τη φρικτή αλλά δίκαιη τιμωρία της. Το Σύστημα βασίστηκε στην απάτη, καλλιέργησε μια αξιολογία του Δήθεν και χρησιμοποίησε την ιδεολογία του πολλαπλού Μεγαλοϊδεατισμού, για να καλύψει μια στυγνή φεουδαρχία κυκλωμάτων ανίκανη και άχρηστη. Περιθωριοποίησε το καλύτερο δυναμικό της κοινωνίας. Εξεμαύλισε την κοινωνία συστηματικά προκρίνοντας το χειρότερο σε ανθρώπους, ιδέες, θεσμούς. Εμπέδωσε μια μοναδική στο είδος της «Χειροκρατία», μια αναιδή κυριαρχία του χειρόνου, αντιστρέφοντας τη φυσική αριστοκρατία κάθε υγιούς συστήματος. Στην Προστακτική της Αριστείας του Κλασσικού Ελληνισμού αντιπαρέθεσε μια τερατώδη Αναξιοκρατία οργανωμένη κατά το σύστημα της μαφίας (και χωρίς τις συνθήκες που έκαναν τη μαφία να δύναται). Κατήργησε την Αρχή της Ευθύνης, σπάζοντας την αλληλουχία ικανότητας – επιτυχίας – αμοιβής (και τη σύστοιχη ανικανότητας – αποτυχίας – τιμωρίας). Η συμμετοχή στο Σύστημα απάλλασσε τον καθένα από τις αρνητικές συνέπειες των εσφαλμένων δράσεων – αλλά και από τις αυξημένες θετικές τιμές των επιτυχών. Ευνούχισε έτσι το γόνιμο της κοινωνίας, όσο αυτή δεν παρεξέτράπη εις παρά-δραση.

Η φυσική τάξη όμως αποκαθίσταται αυτομάτως και αδηρίτως. Ο αδικών βλάπτει εαυτόν περισσότερο από όσο τους αδικούμενους. Το Σύστημα με τις επιλογές του αυτές συγκέντρωσε υπερβολή ακαθαρσίας, ανικανότητας, αχρηστίας, ανευθυνότητας και αποτυχίας. Και πνίγεται μέσα στην ασημαντότητά του, τώρα που έφτασαν τα δύσκολα. Η ανεπάρκειά του καθίσταται πλέον φανερή. Δεν υπολόγισε σωστά. Η πονηρία, η απάτη, τα δήθεν, δεν αποδίδουν. Δεν σκέφτηκε καν

ότι η αποτελεσματικότερη μέθοδος για να φαίνεσαι κάτι είναι να είσαι αυτό. Για τον απλούστατο λόγο ότι νωρίτερα ή αργότερα θα κληθείς να αποδείξεις το φαινόμενό σου στην πραγματικότητα, να δείξεις το τι είσαι σε ένα πραγματικό πρόβλημα εκτός κυκλώ ματος. Και τότε όλα θα βγουν στη φόρα. Ο χρόνος αποκαλύπτει την αλήθεια. Ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιον.

Ακόμη και τώ ρα που το Σύστημα σφαδάζει, είναι εγκλωβισμένο στο κατασκευασμά του σαν τον Frankenstein και το τέρας που έφτιαξε. Συμπεριφέρεται με τη «λογική» της πονηρίας και της απάτης, μέσα στην κοινωνία και στο εξωτερικό. Έχει γίνει η χλεύη του κόσμου. Η σοβαροφάνειά του είναι γελοία. Η κοινωνία των ατόμων δεν πρέπει και δεν χρειάζεται πια να χρεώνεται την απαξία του Συστήματος της Ηγετικής Αναξιοκρατίας. Η Επανάσταση των Δημιουργών έρχεται μέσα στην κατάρρευση του Συστήματος. Σαν τον Οδυσσέα επιστρέφοντα στην Ιθάκη (γιατί υπάρχει η Ιθάκη πάντα στο τέλος), καταστρέφουμε, καθαίρουμε και δημιουργούμε .

B

Στη δυναμική της σωτηρίας επικεντρώνεται ο Κύκλος ΚΒ' των Σεμιναρίων ΙστορικοΦιλοσοφικού Λόγου. Γι' αυτό ο γενικός τίτλος της Σειράς Α' είναι:

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΗΜΕΝΗ ΧΩΡΑ:

ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ;

Η απάντηση στο ερώτημα είναι το Μέγα Ναι. **Ο καιρός είναι για τα μεγάλα Ναι και τα μεγάλα Όχι.** Άλλωστε δεν υπάρχει πραγματικό πρόβλημα που να μην έχει τη λύση του βάσει της αρχής του Λόγου του Όντος. Αυτή τη λύση διαρθρώνουμε στις συναντήσεις μας συγκροτώντας τη Στρατηγική Αναγέννησης της χώρας.

Η Στρατηγική πρέπει να είναι συνολική, ριζοσπαστική, ειδωλοκλαστική, ελευθεροκεντρική. Την αναλύουμε και εξειδικεύουμε τους βασικούς άξονες μιας τέτοιας στρατηγικής, της μόνης αποτελεσματικής.

Πρώτα είδαμε πως πρέπει να ανασυστήσουμε εκ βάθρων το Κράτος, ιδρύοντάς το πάνω στα σταθερά θεμέλια της Ατομοκεντρικής Αρχής και με τρόπο που να ισχυροποιεί τις θεμελιώδεις λειτουργίες του ως ίσου πλαισίου της ατομικής δραστηριότητας.

Μετά διαπιστώσαμε τη δομή της πολιτειακής ανασύνταξης, που απαιτείται όπως προκύπτει από τη θεωρία του Μεικτού Πολιτεύματος και το πόρισμα των checks and balances του Αμερικανικού Πολιτεύματος.

Τρίτον και κυριότατον, χρειαζόμαστε μια αληθινή πολιτιστική επανάσταση που θα γκρεμίσει τα Είδωλα της Καθυστέρησης, θα μεταξιώσει τις Αξίες πίσω στην Κλασσική Μοναδικότητα και μπροστά στον ερχόμενο Πολιτισμό και θα αναδομήσει τη σκέψη ως Λόγο του Όντος σύμφωνα με την ουσιαστική μορφή και τάξη της πραγματικότητας.

Είχαμε μιλήσει για αυτούς τους τρεις άξονες στις προγενέστερες συναντήσεις μας. Στην τελευταία προηγούμενη αναφερθήκαμε στον τέταρτο άξονα μιας ριζικής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης.

Από τον Πολιτισμό στην Παιδεία είναι η λογική ακολουθία. Υπάρχει μια συστηματική ανάδραση μεταξύ των δύο, αφού ο πολιτισμός υπαγορεύει τον χαρακτήρα και το περιεχόμενο της παιδείας, και η παιδεία καλλιεργεί την κοινωνία για τον πολιτισμό της. Η μόρφωση των ατόμων είναι κατ' εικόνα και ομοίωση της πολιτιστικής μορφής ενός χώρου. Και αντιστρόφως η πολιτισμική ταυτότητα μιας

κοινωνίας ανελίσσεται τρεφόμενη από την παιδευτική λειτουργία της χώρας.

Γ

Η αξιολογία του κλασσικού εδραιώνεται πάνω στην αρχή της αριστείας. Το τέλος κάθε πράγματος είναι η τελειότητα της ουσίας του. Στην περίπτωση κάθε ανθρώπου, τέλος είναι η τελειοποίηση της ορίζουσας των δυνατοτήτων που τον χαρακτηρίζει ως συγκεκριμένο άτομο, ως συγκεκριμένη έκφανση της ανθρώπινης φύσης στην ολοκληρία της.

Η τελειότητα της μορφής στο άτομο δίνει και την βέλτιστη λειτουργικότητα. Το ευ είναι (το ευ έχειν) λοιπόν του όντος είναι και το υπέρτατο αγαθό του, το βέλτιστο ωφέλιμό του για τον εαυτό του και ταυτόχρονα η μέγιστη ωφελιμότητά του για τα άλλα. Η τελειότητα είναι ο τελικός σκοπός της ύπαρξής του από κάθε άποψη – κάλλους και ωφελιμότητας εσωτερικής και εξωτερικής. Η ευδαιμονία (και ευτυχία) του ανθρώπου είναι η τελειότητά του. Γι' αυτό και δεν χρειάζεται πρόσθετο κίνητρο ο άνθρωπος για να κινηθεί προς την αυτοπραγμάτωσή του δια της τελειότητάς του – ή με άλλα λόγια, η αρχή της αριστείας φτάνει από μόνη της για να ενεργοποιήσει το άτομο στη μέγιστη προσπάθειά του προς την επίτευξη του σκοπού του.

Η τελειότητα της μορφής σημαίνει βέλτιστη λειτουργικότητα. Επομένως, η ορίζουσα δυνατοτήτων έχει γίνει τότε μια συγκεκριμένη ταυτότητα ικανοτήτων. Σε ένα φυσικό αυτοδιευθετούμενο σύστημα αυτό συνεπάγεται μέγιστη αποτελεσματικότητα και κράτιστη επιτυχία, σχετικά με την ορίζουσα ικανοτήτων του καθενός. (Έχουμε αναλύσει την αυτόματη δικαιοσύνη ενός φυσικού συστήματος). **Σε μια κοινωνία λοιπόν που έχει οργανωθεί ως ένα φυσικό σύστημα, η τελειότητα κάθε ατόμου και η επιτυχία του στο μέτρο των βελτιστοποιημένων ικανοτήτων του είναι αλληλένδετες υπό καθεστώς οξυμένου ανταγωνισμού.**

Αυτή η οργάνωση της κοινωνίας ως φυσικό σύστημα είναι το κράτος-πλαίσιο που έχουμε περιγράψει.

Σε αυτό επικρατεί το Αγωνιστικό Ιδεώδες της Ζωής. Η υπέρτατη αξία της τελειότητας κατά την αρχή της αριστείας θεμελιώνει τη στατική ισορροπία του φυσικού συστήματος

. Η αξία του αγώνα κατά την ίδια αρχή εκφράζει τη δυναμική του συστήματος. Έχουμε περιγράψει και εξηγήσει τη λειτουργία των δύο αυτών αξιών στην αποτέλεση της τάξης ενός φυσικού συστήματος. Και την εγγενή δικαιοσύνη αυτής της τάξης.

Η ενύπαρκτη τριπλή συνάρτηση τελειότητας (δηλαδή αρετής = τελειότητας του όντος εν ικανότητι), λειτουργικής αποτελεσματικότητας της καλώς-εχούσης-μορφής, και επιτυχίας της ικανής λειτουργικότητας του όντος στη δράση του, παράγει σε ένα φυσικό σύστημα (στο οποίο μόνο η συνάρτηση υπάρχει σταθερά και συστηματικά) καταστάσεις έντονης κοινωνικής αποδοχής και επαίνου: είναι το κλέος του αριστεώς και η τιμή που απολαμβάνει ο άξιος άνθρωπος. Η αξία της τιμής είναι υψηλότερη σε τέτοια κοινωνία. Στον Ελληνισμό υπαγόρευσε σαν θεμελιώδες βίωμα μια μοναδική ειδική θεμελιώδη διαίρεση των δυνάμεων και μερών της ψυχής: σε λογιστικό (διανοητικό), επιθυμητικό και θυμικό. Το θυμικό είναι ο ψυχισμός που στρέφεται γύρω από την τιμή, συνιστά την έφεση και όρεξη του ανθρώπου για έπαινο και τιμή.

[Στην Ιλιάδα, «Βίβλο του Ελληνισμού», όλο το θέμα είναι η ανελέητη μήνις του αριστεώς για την μη απόδοση της δέουσας τιμής προς αυτόν. Αυτήν την οργή του Αχιλλέα τραγουδά η Μούσα. Προσβεβλημένης της ανήκουσας τιμής του από την ανίκανη εξουσία (τον Αγαμέμνονα), ο ήρωας αποχωρεί από την κοινωνία και ορκίζεται φρικτό όρκο να μην επιστρέψει παρα μόνο όταν η κοινωνία τον χρειαστεί στην μεγάλη ανάγκη της, τότε που η ανίκανη ηγεσία θα της είναι άχρηστη. Τότε η εξουσία θα τρώει την καρδιά της γιατί δεν ετίμησε όπως έπρεπε τον άριστο των Αχαιών. Ομιλεί ο Αχιλλεύς-

ἄλλ' ἔκ τοι ἔρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὀμῶμαι.

Ναὶ μὰ τὸδε σκῆπτρον,...

....

... ὃ δὲ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος:

ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν

σύμπαντας. Τότε δ' οὐ τι δυνήσεται ἀχνύμενός περ

χραιομεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἑκτορος ἀνδροφόνιοι

θνήσκοντες πίπτωσι. Σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις

χώμενος, ὃ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.

Ιλιάς, Α 233- 244

Οπερ και εγένετο, και με το παραπάνω, μέχρι την εκδίκηση του Αχιλλέα στον Έκτορα και την ικεσία του Πριάμου (Ω). Τα πάντα με θεία κύρωση- Διός δ' ετελείετο βουλή (Α 5)
].

Αντιθετικά αλλά συνεργά προς την τιμή ευρίσκεται η αιδώ ς. Όπως η επιδίωξη της τιμής διεγείρει προς θετικές καταστάσεις και δράση, έτσι η αιδώ ς είναι πανίσχυρο αίσθημα αποτροπής από κακές καταστάσεις και κακή δράση. Η αιδώ ς εκφράζει την αρνητική ενέργεια ενός υστερήματος, την απαξία ενός ελαττώματος, το μείον ενός μειονεκτήματος – ενός παραμορφώματος στη μορφή, μιας δυσλειτουργίας του όντος, μιας αποτυχίας της σκέψης ή δράσης, της κακής φήμης στο όνομα του όντος. Η Αιδώ ς μαζί με τη Δίκη εξασφαλίζουν την ευταξία και ευνομία του φυσικού συστήματος μιας κοινωνίας. Και την εξασφαλίζουν με αυτόματες διεργασίες εμποδισμού και διόρθωσης των συμβαινουσών υπερβάσεων των ορίων, οι οποίες

έτσι από ανατροπείς της τάξης καθίστανται ακούσιοι εγγυητές της. Η ηθική θεμελιώνεται πάνω στην ικανοποίηση της τελειότητας και στην ντροπή της ατέλειας. Αναγκαία, αφού το δέον είναι η τελειότητα του όντος. Έχουμε να κάνουμε με έναν πολιτισμό της αιδούς για το οντολογικό υστέρημα, όχι της ενοχής για την παράβαση θείας εντολής ούτε του φόβου από την παραβίαση ανθρωπίνης σύμβασης.

Η εξάρτηση του δέοντος από την ουσία και την τελειότητα του όντος συνεπάγεται, όπως έχω πολλαπλά αναλύσει, την ταύτιση του ηθικού με το ωφέλιμο (αγαθό) και το όμορφο (το ευ-μορφο). Το υπέρτατο αγαθό του ανθρώπου είναι η ευδαιμονία του – και αυτή συνίσταται στο ευ-είναι του. Έτσι το ηθικό, με το ενύπαρκτο κίνητρο της αριστείας (του τέλους, της τελειότητας) και το εξ ίσου ενύπαρκτο αντικίνητρο της αιδούς (της απόπτωσης, της ατέλειας), δρα αποτελεσματικά στο μέγιστο βαθμό χωρίς ανάγκη εξωγενούς κύρωσης θείας ή ανθρωπίνης.

Μάλλον το κλέος από θεούς και η τιμή από τους ανθρώπους έρχονται σαν οργανική συνέπεια της τελειότητας σε έναν πολιτισμό του αρίστου.

Η αυτόματη αυτή και ενδογενής λειτουργία της ηθικότητας, μαζί με τη γενική δράση της κοσμικής Δίκης στον αυτορυθμιζόμενο καθορισμό των ορίων δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων των διαφόρων μελών ενός φυσικού συστήματος, επιτρέπουν την ουσιαστική ελάφρυνση του κανονιστικού πλαισίου δράσης των ατόμων σε αυτό, την υιοθέτηση δηλαδή ενός μινιμαλιστικού οργανογράμματος στη δόμηση της κοινωνίας σε κράτος. Ταυτόχρονα επιζητούν μια πολιτειακή μορφή όπου η εξουσία δεν συγκεντρώνεται αλλά καταμερίζεται με το σύστημα των

checks

-

and

-

balances

, και επομένως ταιριάζουν με την πολιτειακή μορφή που συνδυάζει την αρχή των μεγάλων αριθμών και της ελευθερίας (δημοκρατία) με την αρχή της αριστείας (ολιγαρχία τελειότητας) και την αρχή της επιτυχίας (ολιγαρχία πλούτου), καθώς και με την αρχή της επιχειρησιακής ενότητας (μοναρχία). Με αυτόν τον τρόπο βλέπουμε ότι το πολιτιστικό αρχέτυπο του κλασσικού εναρμονίζεται με το σύστημα του κράτους-πλαισίου και με τη δομή του μεικτού πολιτεύματος. Οι τρεις πρώτοι άξονες της Στρατηγικής Ανάταξης που συγκροτούμε για την Ελλάδα συγκλίνουν επομένως εις το αυτό, ως έδει.

Στον Ελληνισμό ο Λόγος είναι αναγκαία της αλήθειας, η βούληση του αγαθού, ο έρως του κάλλους, η επιθυμία της ηδονής και το θυμοειδές της τιμής. Δεν μπορεί να υπάρχει στην αντικειμενική τάξη των πραγμάτων λόγος του ψεύδους, βούληση του κακού, έρως ασχημίας, επιθυμία του πόνου καθ' εαυτού και θυμοειδές της

αισχύνης. Ή μάλλον αυτά που φαίνονται και λογίζονται ως τοιαύτα είναι τω όντι λόγος της φαινομένης αλήθειας, βούληση του φαινομένου αγαθού, έρως φαινομένου κάλλους, επιθυμία φαινομένης ηδονής, θυμοειδές φαινομένης τιμής. Σε κάθε μία από αυτές τις περιπτώσεις η έφεση και η όρεξη είναι πάντα του οικείου τέλους, σφάλλει δε ως προς τον πραγματικό χαρακτήρα του αντικειμένου της επιδίωξης. Έτσι π.χ. ο έρως είναι πάντοτε αναγκαία του καλού, όταν δε είναι του άσχημου τότε δεν είναι του άσχημου ως άσχημου αλλά του άσχημου ως φαινομένου καλού. Υπεισέρχεται λοιπόν ένα σφάλμα κρίσης, και αυτό το σφάλμα συσκοτίζει την έφεση ώστε να φαίνεται ότι ορέγεται του ανοικείου ως τέλους της. Αυτό το σφάλμα κρίσης είναι το αμάρτημα της ανοικείας έφεσης, όχι καμιά αμαρτία όρεξης του αρνητικού. Ποτέ κανείς δεν θέλει το κακό ως κακό. **Η επιδίωξη της ατέλειας είναι αδυναμία θέσης, όχι δύναμη άρνησης στο ον.**

Όπως επομένως στο κοσμικό επίπεδο το ον υπάρχει αναγκαία και είναι αφ' εαυτού ευσταθές στην ύπαρξη, και όπως στο επίπεδο ενός οιοδήποτε φυσικού συστήματος η δικαιοσύνη του όντος (δηλαδή ο περιορισμός του εντός των ορίων του πέρατος και τέλους του) είναι εγγενής στην ύπαρξή του και δεν χρειάζεται εξωγενή παρέμβαση ή κανόνα για να συσταθεί, έτσι και στο ατομικό πεδίο (στην ψυχή του ανθρώπου) η θεμελιώδης ροπή προς το καλό είναι από μόνη της αναγκαία και ικανή συνθήκη της ηθικότητας του ατόμου και της δράσης του – και αυτό τόσο θετικά δια της αναγωγικής έλξης του τέλους της ουσίας του πάνω στο ον (εν προκειμένω στον άνθρωπο), όσο και αρνητικά δια της απαγωγικής απώθησης της ατέλειας επ' αυτού. Όχι δηλαδή μόνον ο άνθρωπος κανονικά δεν εράται του άσχημου, δεν βούλεται το κακό, δεν επιθυμεί τον πόνο και δεν σκέπτεται το ψεύδος, αλλά ακόμη περισσότερο απωθείται ισχυρά από το αρνητικό σε όλες τις εκφάνσεις του, και το απεχθάνεται.

Δ

Μεταβαίνοντας τώ ρα από τον πολιτισμό στη σύστοιχη παιδεία του, μπορούμε «μαθηματικά» να συναγάγουμε την αρχή και φύση της εκπαίδευσης από την παραπάνω θεωρία. Παιδεία είναι η διεργασία συστηματικής εξοικείωσης του νέου ανθρώπου με την τελειότητα της ανθρώπινης φύσης γενικά και με την ορίζουσα δυνατότητων που ορίζει τον καθένα χωριστά ειδικά. Η γενική και ειδική αυτή τελειότητα είναι στον νέο ακόμη δυνάμει και δεν έχει πλήρως ενεργοποιηθεί. Την επαφή και οιονεί πρόγευση αυτή του ερχόμενου ενεργείας από το ακόμη υφιστάμενο δυνάμει κάνει η παιδεία.

Από τον ορισμό αυτό προκύπτουν δύο αρχές. Πρώτη αρχή είναι η Αρχή της Υψιστης Ποιότητας. Και δεύτερη η Αρχή της Ποικιλίας. Το παιδί και ο νέος πρέπει να έρχεται σε επαφή απ' αρχής και μεθοδικά με τον ανώτερο πολιτισμό, γιατί σε αυτόν εκφράζεται η τελειότητα της ολοκληρίας της ανθρωπίνης φύσης. Ταυτόχρονα όμως πρέπει να καλλιεργείται ένα αναγνωριστικό περιβάλλον μέγιστης διαφοροποίησης, ώστε οι χωριστές ορίζουσες δυνατότητων των διαφόρων ατόμων να μπορούν να συγκεκριμενοποιούνται, να εστιάζονται και σιγά-σιγά να ενεργοποιούνται ως ορίζουσες ικανοτήτων των συγκεκριμένων ανθρώπων στην ιδιαιτερότητά τους.

Οι δύο θεμελιώδεις αυτές αρχές καταδεικνύουν δύο αντίστοιχα βασικά εκπαιδευτικά λάθη. Είναι τελείως λανθασμένη η αντίληψη ότι το παιδί και ο νέος χρειάζεται να έρχεται σε επαφή με τον υψηλό πολιτισμό βαθμιαία, ξεκινώντας από χαμηλά επίπεδα. Η αντίληψη δεν είναι απλώς λανθασμένη, είναι καταστροφική στις πολιτιστικές συνέπειές της. Γράμματα μάθαιναν στην αρχαιότητα τα παιδιά πάνω στο Ομηρικό κείμενο. Η πρόωγη εξοικείωση με την ανθρωπινή τελειότητα δρα αναγωγικά, καταλυτικά και επιταχυντικά στη διαδικασία ενεργοποίησης της τελειότητας αυτής μέσα σε κάθε άτομο. Όπως και η επιβράδυνση, καθυστέρηση ή αναστολή της εξοικείωσης προκαλεί και παγιώνει δυσμορφίες στην ανάπτυξη της πνευματικής μορφής του ατόμου, παρόμοιες με αυτές τις οποίες διαπιστώνουμε να προκύπτουν από την παραμέληση της γυμναστικής παιδείας του νέου στη σωματική μορφή του.

Το ίδιο λανθασμένη και καταστροφική είναι η αθέτηση της δεύτερης θεμελιώδους Παιδευτικής Αρχής. Θεωρητικά η παιδεία θα έπρεπε να εξειδικεύεται σύμφωνα με την ορίζουσα της φύσης κάθε παιδιού. Την εξειδίκευση αυτή διευκολύνει και (αν επιδιωχθεί σωστά) πραγματώνει η Αρχή της Διαφοροποίησης στους τύπους αγωγής ενός συστήματος παιδείας. **Η αντίληψη μιας ομοιόμορφης διαδικασίας παιδείας είναι στρεβλή και στρεβλώνει. Τα θλιβερά αποτελέσματά της τα βλέπουμε στη Νεοελληνική πραγματικότητα μιας εξαιρετικά χαμηλής ποιότητας αλλά και ομοιόμορφης παιδείας από τα 4 χρόνια του παιδιού μέχρι τα 18 του νέου.**

Με την πλήρη λειτουργία των δύο αυτών θεμελιωδών αρχών εξασφαλίζεται και η ασφαλής ελευθερία της παιδείας. Η αναγωγική έλξη του τέλει και η απαγωγική απώθηση του ατελούς αρκούν κατά βάση για την παιδική τάξη και τον νεανικό κόσμο, βέβαια μέσα στη βιοθεωρία ενός φυσικού συστήματος. Η ανάγκη διορθωτικών παρεμβάσεων έτσι στις φυσικές διαδικασίες προσαρμογής ελαχιστοποιείται.

Με βάση τις αρχές αυτές και τις προϋποτιθέμενες πολιτιστικές προδιαγραφές, η αναγκαίουσα ριζοσπαστική Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση στη χώρα θα πρέπει να στηρίζεται στα εξής σημεία:

1) Επικέντρωση στην υψηλή ποιότητα από τα πρώτα βήματα μέχρι το τέλος. Η επαφή να είναι συστηματική και πρώιμη με τα «δύσκολα», οι εξηγήσεις και αναλύσεις έπονται. (Είναι ανόητο να υιοθετείται αυτό εν μέρει, π.χ. στα μαθηματικά, και να μην ακολουθείται στον υπόλοιπο πνευματικό πολιτισμό). Η «δυσκολία» της εξοικείωσης με την ίδια την τελειότητά μας είναι ρηχή και πρόσκαιρη, φαινόμενο παρά ουσία. Τα κέρδη της είναι βαθιά και μόνιμα. Και εντυπωσιακά γρήγορα, αν επιμείνουμε ακλινώς στην αρχή.

2) Ποικιλία στην αγωγή και το περιεχόμενό της από το πρώτο στάδιο. Όλη η γκάμα ικανοτήτων του ανθρώπου πρέπει να καλλιεργείται (από τις τέχνες των χεριών μέχρι τις τέχνες του νου) με δυνατότητα διαφορετικής έμφασης σε διαφορετικά παιδιά.

3) Στο δεύτερο στάδιο η Αρχή της Ποικιλίας οδηγεί στη θεσμοθέτηση συστηματικά διαφόρων τύπων Γυμνασίων-Λυκείων επί ίσοις όροις. Υπάρχει ταυτόχρονα ένας κοινός πυρήνας παιδείας και επιπλέον η καλλιέργεια διαφόρων ομάδων δεξιοτήτων που δίνει τους διάφορους τύπους.

4) Ο κοινός πυρήνας παιδείας (αντιστοιχών στη γενική τελειότητα της ανθρωπίνης φύσης) είναι κλασσικός.

5) Ο κλασσικός κοινός πυρήνας παιδείας περιλαμβάνει τρεις δράσεις: (α) εσωτερική επαφή με τον κλασσικό πολιτισμό, (β) μαθηματικά και μαθηματική βάση των επιστημών και (γ) γυμναστική.

6) Η εσωτερική επαφή με τον κλασσικό πολιτισμό επικεντρώνεται στην ανάπτυξη του Λόγου του Όντος και στην εμπέδωση του χαρακτήρα και της σημασίας της Επανάστασης του Λόγου. Φυσικά μαζί πάνε η ηθική και αισθητική αγωγή του Ελληνισμού.

7) Η καλλιέργεια οποιαδήποτε ικανότητας ή ορίζουσας ικανοτήτων γίνεται πάνω στα δύσκολα έργα της ανεπτυγμένης μορφής της ικανότητας ή ορίζουσας αυτής.

8) Το ερευνητικό στοιχείο πρέπει να είναι σύμφυτο με την παιδεία απ' αρχής. Στη δευτεροβάθμια πρέπει να τονίζεται περισσότερο.

9) Η τριτοβάθμια εκπαίδευση πρέπει επίσης να είναι διαφοροποιημένη. Διάφορες Ανώτερες Σχολές όπου να ολοκληρώνεται η ανάπτυξη δεξιοτήτων αντιστοιχουσών προς ομάδες συναφών οριζουσών ικανοτήτων και σχετιζόμενων με συγκεκριμένες δράσεις και παραγωγικές λειτουργίες στην κοινωνία. Και ένας Πανεπιστημιακός Πυρήνας όπου Παιδεία και Έρευνα να συναρτώνται απόλυτα, και να καλλιεργείται η ολιστική σκέψη, η συνδυαστική λειτουργία του πνεύματος, δηλαδή ο Λόγος του Όντος.

10) Ανοικτό σύστημα επικοινωνίας μεταξύ διαφόρων μαθημάτων χωρίς περιορισμό, σε όλα τα στάδια.

11) Το κάθε Τριτοβάθμιο Ίδρυμα είναι ανεξάρτητη οντότητα σε όλους τους τομείς. Επιλέγει φοιτητές, καθορίζει προγράμματα, διαχειρίζεται τα οικονομικά του.

12) Η εκπαίδευση είναι ανοικτή στην εγχώρια και ξένη ιδιωτική πρωτοβουλία σε όλα τα επίπεδα και υπό οιαδήποτε μορφή, κερδοσκοπική ή μη. Το Κράτος εγγυάται το πλαίσιο των παραπάνω κανόνων και την ακριβή τήρησή τους. Η εκπαιδευτική του δράση (όση θα έχει, και καλό είναι να την μικραίνει συνεχώς, βάσει της θεωρίας του Κράτους που έχουμε αναπτύξει) θα γίνεται επί ίσοις όροις με την ιδιωτική εκπαίδευση. Η αρωγή του Κράτους σε περιπτώσεις αριστείας ή πενίας δεν θα περιορίζει η ακυρώνει, αλλά αντιθέτως θα εξασφαλίζει την ελευθερία επιλογής στον βοηθούμενο μαθητή ή φοιτητή και την οικογένειά του.

13) Εντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον σε διδάσκοντες και διδασκόμενους.

14) Καλλιέργεια παντού της ιδεολογίας της αριστείας, της χαράς της ζωής, και της

ηθικής της αιδούς.

Το ιστορικό παράδειγμα της μεγάλης Πρωσικής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης των αρχών του 19^{ου} αιώνα μετά την ήττα της Πρωσίας από τον Μ. Ναπολέοντα είναι εξαιρετικά διαφωτιστικό. Η έμφαση στην Κλασσική Παιδεία, στις αξίες του διαμορφωθέντος Νέου Ανθρωπισμού και στην Έρευνα δημιούργησαν τις συνθήκες του ιστορικού Γερμανικού θαύματος και της Γερμανικής Πολιτιστικής, Πολιτικής και Στρατιωτικής έκρηξης και ακάθεκτης ανοδικής πορείας. Στην εντυπωσιακή δυναμική αυτή αντεπαρετάθη το κατά Nietzsche

«μάταιο» του Τευτονικού, αποτέλεσμα εσωτερικής ασυμβατότητας με το Κλασσικό. Από τις περίπου σύγχρονες κλασσικές αναδομήσεις της εποχής της τροπής των αιώνων τότε (γύρω στο 1800), την Πρωσική, τη Γαλλική και την Αμερικανική, επέπρωτο να κυριαρχήσει η Αμερικανική ως ολοκληρώτερη Κλασσική.

Ε

Η επόμενη εκδήλωση της Σειράς θα γίνει την Πέμπτη, 22 Απριλίου στις 8.30 το βράδυ, με τίτλο:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Θα πραγματοποιηθεί λόγω ειδικών συνθηκών κατ' εξαίρεση στο **Θέατρο Απόλλων** (αντί του διπλανού Μεγάρου Λόγου και Τέχνης).

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.